

FİNANSMAN ŞİRKETLERİ SEKTÖRÜ

Konut ve taşıt hariç olarak nihai tüketicilere kredi vermek üzere BDDK'dan 30.09.2021 tarihinde faaliyet izni alan yeni bir finansman şirketinin kurulmasıyla birlikte, Ocak 2022 itibarıyla sektörde faaliyet gösteren şirket sayısı 16'ya yükselmiştir. Söz konusu şirketlerden yedisi captive diye tabir edilmekte olup, kendi grup firmalarının taşıtlarını finanse etmektedir. FKB'nin Eylül 2021 verilerine göre, ticari ve bireysel taşıt kredilerinin sektörün net finansman alacakları içindeki payı 2020 yıl sonu verilerine kıyasla %2,0 artarak %90,7'a ulaşırken, taşıt ve konut hariç kredilerin oranı ise %9,3'e gerilemiştir. Taşıt ve konut hariç krediler; beyaz eşya, elektronik, züccaciye vb. ürünlerin alımı için finansman şirketlerinin kullandığı kredilerdir. Konut kredisi de kullandıran finansman şirketleri olmakla birlikte, sektördeki payları binde 7,5 gibi oldukça düşük bir orandadır.

Ocak-Eylül 2021 dönemi itibarıyla FKB verilerini göz önüne aldığımızda, finansman şirketlerinin işlem hacmi %86,6 oranında artarak, banka dışı finans sektörleri içerisinde VYŞ sektöründen sonra en yüksek artışa imza atmıştır. Sektörde taşıt kredilerinin ağırlığının yüksek olması nedeniyle, Otomotiv Distribütörleri Derneği'nin (ODD) Ocak-Eylül 2021 verilerine göz attığımızda, otomobil satışları %11,9 artarak 434.800 adet olurken, hafif ticari araç pazarı da %17,5 artarak 123.345 adede yükselmiştir. Bu nedenle, işlem hacmindeki artışın taşıt kredilerinden kaynaklandığını ifade edebiliriz. Otomobil ve hafif ticari araca olan talep artışı neticesinde hem finansman şirketlerinin hem de bankaların verdiği toplam taşıt kredi stokunda da artış gerçekleşmiştir. ODD'nin TCMB'ye dayandırdığı bilgiye göre, Eylül 2021'de toplam taşıt kredi stoku %76,0 oranında artarak 92,8 milyar TL'ye ulaşmıştır. Tüm bu gelişmelerin arkasında, pandemiyle birlikte tüketicilerin toplu taşıma yerine bireysel araçlarını tercih etmesi yatmaktadır. Kasım 2021'de ise bireysel tüketiciden ziyade ticari işletmelerin taşıt talebi ön plana çıkmıştır. ODD Ocak-Kasım 2021 verilerine göre, otomobil satışları 2020 yılının aynı dönemine göre %2,1 oranında azalarak 518.294 adet olurken, hafif ticari araç pazarı ise %12,7 oranında artarak 156.813 adede yükselmiştir. Ayrıca, BDDK'nın Kasım 2021 verilerine göre, finansman şirketlerinin bireysel tüketiciden taşıt kredi alacağı Kasım 2020'ye göre %17,7 artarken, ticari taşıt kredi alacakları ise %66,1 artış göstermiştir. Kasım 2021'de yaşanan kur atağı neticesinde, bireysel tüketicinin taşıt kredi talebinde artış olmakla birlikte ticari taşıt kredi talebinin gerisinde kaldığı gözlenmektedir. Ticari taşıt kredi talebi sayesinde, finansman şirketlerinin net finansman alacakları, Kasım 2021'de Kasım 2020'ye göre %24,8 artışla 39,6 milyar TL'ye ulaşmış, aktiflerin %84,7'sini oluşturan net finansman alacaklarının etkisiyle toplam aktifler de %29,7 oranında artış göstermiştir.

Finansman şirketlerinin tahsili gecikmiş alacak oranı (TGA oranı), hem nominal TGA tutarının gerilemesi hem de brüt finansman alacaklarının artması neticesinde, Kasım 2020'deki %4,6 seviyesinden Kasım 2021'de %3,3'e gerilemiştir. TGA oranının detayına indiğimizde, bireysellere kullanılan taşıt kredilerinin TGA oranı %1,1 gibi düşük bir oran iken, tüzel kişilere kullanılan taşıt kredilerinin TGA oranı da %2,7 seviyesinde gerçekleştiği görülmektedir. Bununla birlikte, brüt konut kredilerindeki %84,9 oranındaki düşüş nedeniyle brüt kredilerden çok küçük bir pay alan bireysellere kullanılan konut kredilerinin TGA oranı %60,5 ile rekor kırmıştır. Bir önceki raporumuzda söz konusu oran %11,0'idi. Diğer krediler başlığı altında kullanılan konut ve taşıt hariç kredilerin bireysel ve tüzel kişiler için TGA oranı, sırasıyla %14,9 ve %4,2'dir. Kullanılan diğer kategorisindeki kredilerin riski bireyseller için benzer seviyede kalırken, tüzel kişiler için brüt kredilerdeki artış nedeniyle düşüş göstermiştir. Kullanılan taşıt kredileri tüm finansman kredileri içerisinde yüksek bir ağırlığa sahip olduğu için, toplam TGA oranı da bu seviyeye yakın hareket etmiş ve %3,3 olmuştur.

FINANSMAN ŞİRKETLERİ SEKTÖRÜ

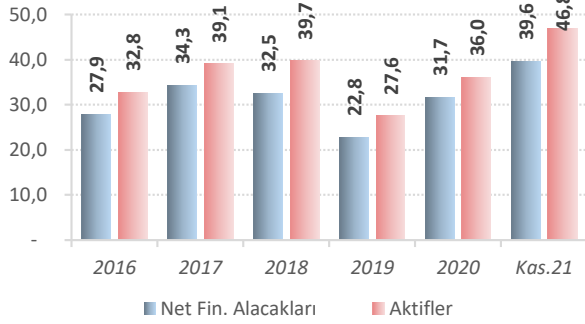
Finansman sektörünün büyümesi, Ocak-Kasım 2021 dönemindeki finansman gelirlerinin (faiz ve komisyon gelirleri) büyümesine yansımış ve söz konusu gelirler 2020 yılının aynı dönemine göre %66,4 oranında artış göstermiştir. Enflasyon beklentileri nedeniyle piyasada yükselen faizler neticesinde, finansman maliyetleri 2,2 kat artmış ve brüt karlılık %3,1 oranında sınırlı bir yükseliş göstermiştir. Nominal TGA tutarındaki düşüğe paralel olarak, gelir tablosundaki karşılık giderleri %44,4 düşüş göstermiş, operasyonel giderlerin daha düşük bir oranda (%22,8) artması neticesinde net kar %30,3 oranında artarak 1,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Artan karlılıkla birlikte karlılık oranları da yükselmiş, ortalama aktif karlılığı %3,2'ye, ortalama özkaynak karlılığı %26,9'a ulaşmıştır.

BDDK'nın banka dışı finans şirketlerinin kar dağıtımına izin vermemesi neticesinde, şirketlerin bünyesinde kalan net kar toplam özkaynağın %13,9 artarak 7,2 milyar TL'ye yükselmesine yol açmıştır. Ancak, brüt finansman alacaklarındaki dolayısıyla aktiflerdeki büyümenin daha fazla olması nedeniyle, özkaynak oranı (Özkaynaklar/Toplam Aktifler) %15,4'e gerilemiş, kaldıraç oranı da (Brüt finansman alacakları/Özkaynaklar) 5,7 yükselmiştir.

Sektörün penetrasyon oranı sadece taşıt kredileri göz önüne alındığında, 2020 yılında %41,0 iken Eylül 2021 itibarıyla, %37,0'ye gerilemiştir. Son üç dönemdir bankalara karşı finansman şirketlerinin kullandığı kredilerin oranında gerileme söz konusudur. Bu durumun, finansman şirketlerinin bankalara nazaran daha temkinli hareket etmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

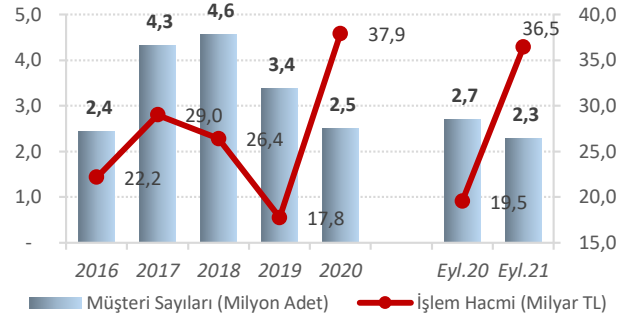
GÖSTERGELER

Şekil 1-Net Fin. Alacakları ve Aktifler, Milyar TL

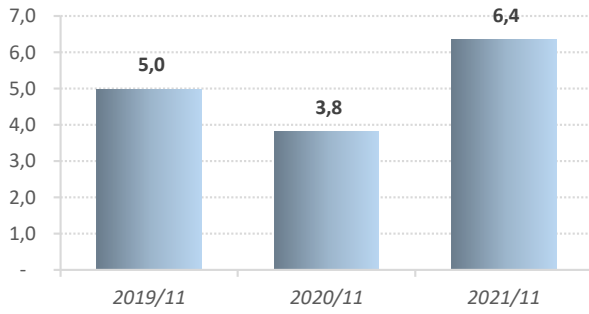
Kaynak: BDDK

Şekil 2-İşlem Hacmi ve Müşteri Sayıları

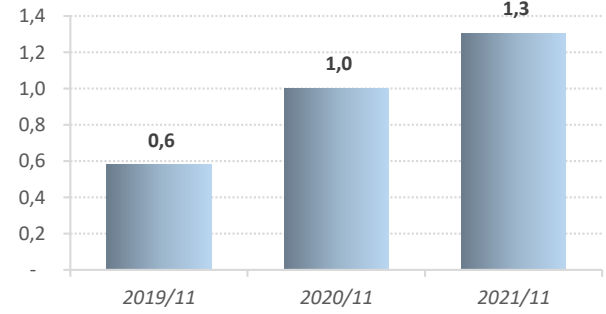
Kaynak: FKB

Şekil 3-Finansman Gelirleri, Milyar TL

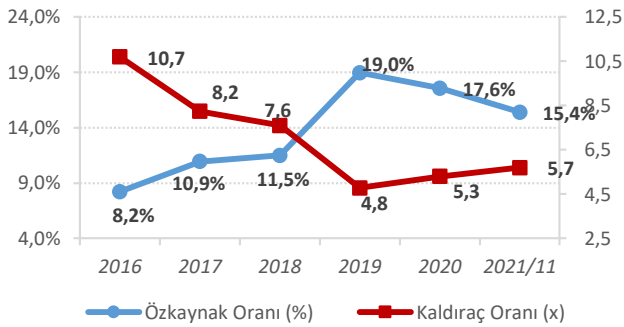
Kaynak: BDDK

Şekil 4-Net Kar, Milyar TL

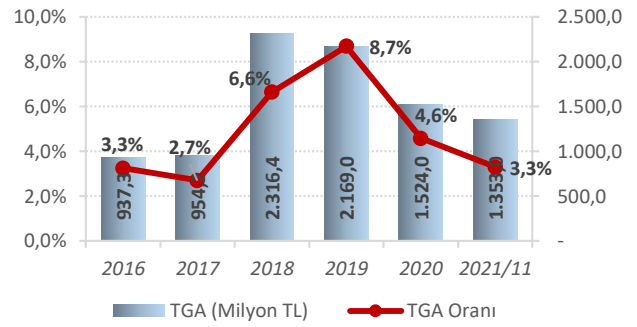
Kaynak: BDDK

Şekil 5-Özkaynak ve Kaldıraç Oranları

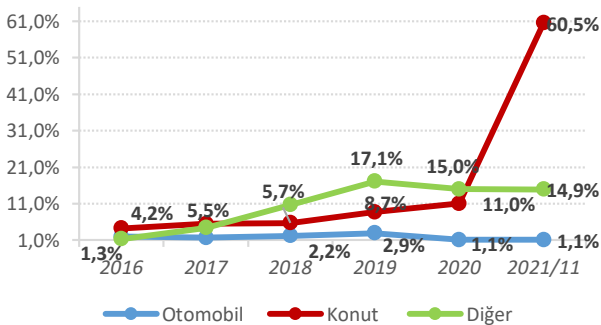
Kaynak: Turkrating

Şekil 6-TGA Tutarı ve TGA Oranı

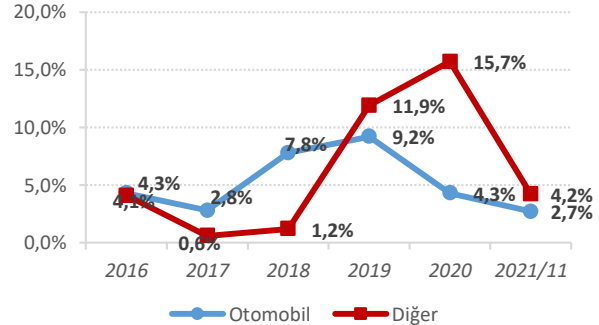
Kaynak: BDKK

Şekil 7-Gerçek Kişilerin TGA Oranları

Kaynak: TBB Risk Merkezi

Şekil 8-Tüzel Kişilerin TGA Oranları

Kaynak: TBB Risk Merkezi

İstanbul Uluslararası Derecelendirme Hizmetleri A.Ş.

Esentepe Mah. Büyükdere Cad. Müselles Sok. Onur İş Merkezi No:1/2
Şişli / İSTANBUL

Tel: 0212 272 01 44

Fax: 0212 257 54 85

Sıla Mersin – Kredi Derecelendirme Uzmanı

sila@turkrating.com

Bu rapordaki bilgiler ve yorumlar, kamuya açık, güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan temin edilen bilgilerden derlenmiştir. Bununla beraber, bu raporda geçen bilgilerin kullanılması veya bu raporun yararlandığı kaynaklardaki hata ve eksikliklerden doğan bilgilerin kullanılması sonucunda yatırımcıların uğrayabilecekleri doğrudan ve/veya dolaylı zararlardan İstanbul Uluslararası Derecelendirme Hizmetleri A.Ş. sorumlu tutulamaz. Bu raporlar hiçbir şekilde menkul kıymetlerin alımı veya satımı konusunda tavsiye olarak yorumlanmamalıdır. Kullanan ancak kendi bilgi, inisiyatif ve değerlendirmesi ile hareket edecektir.
